

Spis rzeczy

Przedmowa (<i>Mirosława Grabowska, Tadeusz Szawiel</i>)	9
Wstęp. Demokracja – partie polityczne – społeczeństwo (<i>Mirosława Grabowska, Tadeusz Szawiel</i>)	13
Rozdział 1. Partie i systemy partyjne w demokracjach a przypadek Polski (<i>Mirosława Grabowska</i>)	35
Początki partii politycznych i badań nad partiami	35
Partie jako pochodne podziałów historycznych	36
Partie jako pochodne podziałów społecznych	46
Partie jako demiurgowie społecznego świata	55
Przypadek Polski	61
Podsumowanie	69
Rozdział 2. Demokracja (<i>Mirosława Grabowska, Tadeusz Szawiel</i>)	72
Teorie demokracji	72
Demokracja proceduralna	73
Dobro wspólne – substancjalne rozumienie demokracji	75
Demokracja partycypacyjna	77
Demokracja jako problematyka badawcza	85
Nastawienia wobec demokratycznej transformacji	91
Postawy wobec demokracji rozumianej proceduralnie	95
Co to jest demokracja?	95
Czy demokracja to dobra rzecz?	100
Wybory – przykry obowiązek czy prawo?	108
Po co nam partie polityczne?	111
Demokracja proceduralna – tak, ale...	113
Demokracja liberalna	114
Demokracja partycypacyjna	117
Referendum czy Sejm?	117
Gmina czy centrum?	120
Rola jednostki	122
Demokracja partycypacyjna – tak, ale...	124
Podsumowanie	125

Rozdział 3. Społeczeństwo obywatelskie (<i>Tadeusz Szawiel</i>)	128
Społeczeństwo obywatelskie a teoria demokracji	128
Społeczeństwo obywatelskie a kapitał społeczny	131
Niektóre problemy teoretyczne	134
Polskie społeczeństwo obywatelskie	144
Państwo totalitarne a społeczeństwo obywatelskie	144
Polskie doświadczenia	145
Tendencje długookresowe – hipotezy	151
Ustalenia empiryczne	154
Stan społeczeństwa obywatelskiego	155
Podsumowanie	161
 Rozdział 4. Partie i elektoraty (<i>Mirosława Grabowska</i>)	164
Partie i systemy partyjne	164
Elektoraty	169
Kształtowanie się systemu partyjnego	172
Rok pierwszy – 1989	172
Udział w kolejnych wyborach	176
Kształtowanie się elektoratów – lojalni i zmienni	183
Mechanizmy kształtowania się systemu partyjnego	196
Partyjne <i>who is who</i>	197
Partyjne sympatie i antypatie	200
Znajomość partii i sympatia do niej a głosowanie	204
Podsumowanie	214
 Rozdział 5. Podział lewica–prawica w polityce oraz w szerszym kontekście kulturowym (<i>Tadeusz Szawiel</i>)	217
Status pojęć „lewica” i „prawica”	217
Pojęcia „lewica” i „prawica” w polskich debatach i badaniach	224
Systematyczna analiza autoidentyfikacji lewicowych bądź prawicowych	227
Tożsamości lewicowe i prawicowe a cechy demograficzno-społeczne	227
Linie podziału – sfera wartości	231
Materializm–postmaterializm (231). Równość ekonomiczna (egalitaryzm) (234). Konserwatyzm (236). Nacjonalizm, ksenofobia, antysemityzm (237). Tożsamość społeczna (238)	
Linie podziału – przeszłość	238
Stosunek do socjalizmu (239). Stosunek do komunizmu jako formy rządów (239). Przynależność do PZPR (240). Przynależność do Solidarności (242). Głosowanie 4 czerwca 1989 roku (243). Stosunek do załamania się komunizmu (243).	
Linie podziału – teraźniejszość	244
Głosowanie w wyborach prezydenckich 1990 roku (244). Czy odciąć się od PRL? (245). Wiara religijna (245). Stosunek do demokracji (248). Stosunek do „zmian w zasięgu ręki” (249).	
Podsumowanie	251
Lewicowe <i>versus</i> prawicowe tożsamości elektoratów partyjnych	253
Ideowa bliskość i dystanse elektoratów partyjnych	256
Autoidentyfikacje ideowe a klasyczny sens określeń „lewica” i „prawica”	259
 Rozdział 6. Interesy czy ideologia? (<i>Tadeusz Szawiel</i>)	267
Interesy i ideologia a preferencje polityczne – interpretacje	267
Pozycje społeczno-zawodowe i interesy a preferencje partyjne	269
Wiara religijna a preferencje partyjne	277

Koncepcja Herberta Kitschelta	280
Koncepcja Herberta Kitschelta a kraje postkomunistyczne	286
Analiza empiryczna	288
Podsumowanie	299
Aneks	300

Rozdział 7. Partie polityczne jako działający aktorzy. Partyjne organizacje – programy – elity (<i>Mirostawa Grabowska</i>)	303
Informacja o badaniach	303
Partie polityczne demiurgami społecznego świata	308
Problematyka badawcza	310
Struktury organizacyjne i zasoby ludzkie partii	314
Programy partii a przekonania partyjnych elit	324
Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej A.D. 1991	326
Unia Pracy u progu XXI wieku	332
Unia Wolności – po pierwsze gospodarka	339
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe – między gospodarką a ładem moralnym	347
Polityka – walka o władzę i potencjalne koalicje	354
Podsumowanie	358
Bibliografia	366
Wykaz skrótów	372
Indeks osób	374
Spis tabel	377
Summary	382